

ПОДВОЄННЯ ТА ПОДОВЖЕННЯ ПРИГОЛОСНИХ

1. М'які приголосні **Д, Т, З, С, Ц, Л, Н** та пом'якшені **Ж, Ш, Ч** подовжуються перед **Я, Ю, Є, І**, коли вони стоять **між двома голосними**:

- в усіх відмінках іменників **середнього роду II відміни** (крім родового множини):
*знарядд**я**, знарядд**я**м, на знарядд**і**; житт**я**, житт**ю**, у житт**і**; мотуз**з**я, у мотуз**з**і; колос**с**я, колос**с**ю, у колос**с**і; гіл**л**я, гіл**л**ю, на гіл**л**і; знан**н**я, знан**н**ю, у знан**н**і; збіж**ж**я, збіж**ж**ю, у збіж**ж**і; сторі**ч**ч**я**, сторі**ч**ч**ю**, у сторі**ч**ч**і**; піддаш**ш**я, на піддаш**ш**і.*

! Але в Р. в. множини: *знан**ь**, знаряд**ь**, сторі**ч**, угід**ь**.*

! В назвах молодих істот **IV відміни** подовження немає:
*тел**я**, щен**я**, козен**я**, порос**я**.*

- в усіх відмінках **деяких** іменників **чоловічого та жіночого роду I відміни** (крім родового множини на **-ей**):
*судд**я**, судд**і**, судд**ю**, судд**ів**; ріл**л**я, ріл**л**і, ріл**л**ю, ріл**л**ю; Іл**л**я, Іл**л**і, Іл**л**ю, Іл**л**ю; стат**т**я, стат**т**і, стат**т**ю.*

! (але в Р.в. множини – статей)

- перед **ю** в орудному відмінку іменників жіночого роду однини **III відміни**, якщо в називному відмінку основа їх закінчується на один **м'який або шиплячий** приголосний:
*молодь – молод**д**ю, мить – мит**т**ю, мазь – маз**з**ю, вісь – вісс**ю**, міць – міц**ц**ю, сіль – сіл**л**ю, тінь – тін**н**ю, подорож – подорож**ж**ю, ніч – ніч**ч**ю, розкіш – розкіш**ш**ю.*

! Але: *молоді**сть** – молоді**ст**ю, пові**сть** – пові**ст**ю*

- у **похідних словах** подовження між двома голосними зберігається:

*житт**я** – житт**е**вий, житт**е**вість, житт**е**радісний; судд**я** – судд**ів**ський, судд**ів**ство.*

- теперішній час дієслова **лити (литися)**:

*л**л**ю, л**л**еш, л**л**емо, л**л**ете, л**л**ють, л**л**ється, л**л**ються*

а також у **похідних**: *вил**л**ю, нал**л**ю.*

! Якщо м'який приголосний стоїть не між двома голосними, то **подовження не відбувається**: *передмі**с**тя, зап'я**с**тя, тер**с**тя.*

2. Виникає подовжений приголосний **чч** в іменниках, утворених від прикметників на **-цький**:

донецький — Донеччина, німецький — Німеччина, турецький — Туреччина, гайдамацький — гайдамаччина.

Одна буква **ч** пишеться в іменнику **Галичина**.

3. Наголошені (přízvučnú) суфікси **-енн-, -анн-/-янн-:**

- Які вказують на **більшу**, ніж звичайна, чи **найбільшу міру якості** або **можливість й неможливість дії**:

височенний, здоровенний, силенний, невблаганний, недоторканний, нездійсненний, нездоланний, незлічений, незрівнянний, непримиренний, несказаний, страшенний, численний, нескінченний.

- У прикметниках **старослов'янського походження**: *благословенний, блаженний, мерзенний, огненний, окаянний; священний, спасенний, а також божественний.*

! Буквосполучення **нн** зберігається в іменниках та прислівниках, **утворених від таких прикметників**: *нездоланність, нездоланно, численність, численно* тощо.

! **Зверніть увагу на наголоси у словах та відмінність у значеннях слів :**

- нескінчений (ще не закінчений) – нескінченний (ніколи не закінчується)
- нездоланий (якого не подолали) – нездоланний (непереможний)
- незлічений (не порахований) – незлічений (у дуже великій кількості) та ін.

- **Н** не подвоюється:

⇒ в дієприкметниках: *вивершений, вихований, зроблений, індустріалізований, поораний, сказаний, спечений* та ін.;

⇒ у прикметниках на **-ений**, співвідносних з відповідними дієприкметниками з іншим наголосом: *варений* (пор. дієприкметник *варений*), *печений* (пор. дієприкметник *печений* та ін.),

⇒ а також у прикметниках, які **не вказують на вищу міру якості**: *довгожданий, жаданий, навіжений, скажений, шалений.*

4. Подвоєння букв у **власних іншомовних назвах** та похідних від них:

Андорра, андоррський, Марокко, марокканець, Голландія, голландський, Абіссінія, Ассірія, Брюссель, Бонн, Ніцца, Яффа, Дарданелли, Міссісіпі, Апенніни, Діккенс, Шиллер, Лонгфелло, Торрічеллі, Кассандра, Одісей, Філіппіни.

! Немає подвоєння:

Гавана, Вашингтон, Касабланка, Бразилія, Гаїті, Едісон та ін.

5. У **загальних іншомовних назвах** букви звичайно **не подвоюються**:

колектив, каса, маса, група, сума, шосе, колона, алегорія, хобі, бароко, гуни, фін, інтермецо, беладона і т.д.

Винятки: *тонна, манна, ванна, мадонна, бонна, вілла, булла, брутто, нетто, мотто, контрреволюція, ірраціональний, сюрреалізм, імміграція (але еміграція, емігрант)*

6. В **українізованих запозичених іменах** букви звичайно **не подвоюються**:

Іполит, Кирило, Сава, Пилип, Агнеса, Інеса

! Але в деяких запозичених іменах подвоєння зберігається:

Аполлон, Віссаріон, Геннадій, Палладій, Алла, Інна, Ганна.

7. Букви подвоюються **на межі частин слова** (**префікс, суфікс, корінь** і т.д.), якщо одна з них кінчається, а друга починається на ту саму букву:

віддати (від + дати), *беззвучний* (без + звучний), *законний* (закон + ний), *годинник* (годин + ник), *розрісся* (розріс + ся), *піднісся* (підніс + ся), *піввідра* (пів + відра);

складноскорочені слова: *юннат* (юний + натураліст), *військкомат* (військовий комісаріат)

8. Подвоюються букви також у **словах та похідних від них**:

овва, весь, бовван, бовваніти, ссати, ссавець, пляний / льняний.